

ههريما كوردستانی - عيراق
سه روکايه تيائه نجومه ن و هزيران
وه زاره تا نافخو
ئيدارا سه ريه خو يا زاخو
كار بوارين ته كننيك
ليزنا سلامه تبي

پشت بهستن ب یاسایا کار یا عیراق یاژملره (۳۷) ل سالا (۲۰۱۵) پشکا (۱۳) بهشی (ئىيىك) مادا (۱۱۳) تا مادا (۱۲۵) ئەفاغرىدىاي ب (تهندروستى و سلاممهتىا پېيشەي) قە

ئىدلا سەرپەخۇ يازاخۇ ئەقان رىنمايىن لخوارى دەردكەن بۇ ساخلەمى و پەراستنا سلامەتىيا پېشەي

رېنما:

پىتىقىيە ھەمى رېنما بھىنە بجهىئىنان لدىف شىرىت و ياداشتىن لېزنا سلامەتىي.

بەشى يە كەم: جەن كەرى

1. ئافاھى

ھەر ئافاھىيە كى سەرژنۇي بھىتە دروست كرن يان خراب كرن يان نىزەنكىن قەبلەي وى ز (٥٠ م٢) ببورت و بلنداهى يَا وى ز (٣ م) ببورت پىتىقىيە پابەند بىت ب:

(ا) جەن كەرى بھىتە جودا كرن و گىتن دىگەل دەمۇرۇبەران، دا چ كلىيگەريان ل دەمۇرۇبەران نە كەت، و ھەمى ھىممايىن ئاگەھدارىي يىن پىتىقىي بۇ دىيلكىن كۆ ئەف جەن كار يى تىدا دەھىتە ئەنجام دان بھىنە بکلئىنان.

(ب) ھەر كولانە كا د جەن كەيدا بھىتە ئەنجام دان و كىراتيا وى ز (١،٥ م) ببورت پىتىقىي يە بھىتە گىتن ب رىيکا شەرىقى ئاگەھدارىي، و ھە كەر كەراتىيە كى ز (٣ م) دەرباز بى پىتىقىي يە بھىتە گىتن ب رىيکا (تۈتىيا يان ھەر تىشىتە كى وەكى وى)

(ج) ھەر ئافاھىيە كى بلنداهىا وى ز (٢ قاتان) ببورت پىتىقىي پەرۋان و تولا پلاستىنى بكار بىن ل ھەر جەن كى كار تىدا دەھىتە كرن و كلىيگەريي ل دەمۇرۇبەران بکەت.

(د) ھەر ئافاھىيە كى بلنداهىا وى ز (١ قاتى) ببورت پىتىقىي ھافيتىنا بەرمايىكان ژ سەرى بى خلائى ب رىيکا ئامىرىي بەز كىنى بىت ھە كەر چەندىيا وى گەله ك بىت و ھە كەر كىيم بىت ب رىيکا كەنەتكاران و درىيکا دەرەجانزا بىت.

(ھ) ئە گەر كار ل دەمى شەقى د جەن كەيدا هاتە ئەنجام دان، پىتىقىي روناھى بوروناھى كرنا جەن كەرى و ھەروهسا ھىممايىن ئاگەھدارىي يىن ب روناھى بھىنە بکلئىنان، و ھەروهسا نابت كلىين دەنگى بلندىزى ب دو كەفت بھىنە ئەنجام دان.

ریک و پر 2

هر ریک یان جاده یان پر سحر ژنوی بهیته دروست کرن یان بهیته خراب کرن یان بهیته نیزه نکن
پیتفیه پابهند بت ب:

۱) هەر کولانە کا د جەنگىزىچىلىكىدا بەھىتە ئەنجام دان و كىراتىيا وى ژ (۵،۱م) بىبورت، پىتىقى يە بەھىتە گىرتىن ب رىكا نيو جىزىسى و شەرىت و ھېتايىن ئاگەھەدارىپ. و ھەر كىراتىيە ك ژ (۳م) دەرباز بى پىتىقى يە بەھىتە گىرتىن ب رىكا (تۆتىيا يان ھەر تىشتنە كى وەكى وى)

ب) هر کولانه کا د جهی کلیدا بهیته ئەنجام دان و كیراتيا وي ز (۱،۵ م) ببورت، پىتىقى يە بهیته کولان ب شىۋازى سلۇپ (مائىل) يان (دەرەج) ئەگەر جهى كارى قەبلەي پىتىقى هەبەت، ھەكەر قەبلەي پىتىقى نەبەت ھەر درېتىيە كار تىدا دەھىتە ئەنجام دان پلىيىتى پلاستن ز ھەرفىينى بهیته بكارئىنان، ج ب شىۋازى پىنگاڭ پىنگاڭ ھەر پارچا كار تىدا ب دوماهى دەھىت ژنۇي پارچا دىغدا كار دەست پى بكت، يائىزى ھەمى جهى كارى پلىيىتى پلاستن ز ھەرفىينى بهیته بكارئىنان.

ج) دوچوریک بو چوونا ناف کولانی و دوکهفتنه پیتفیه بهینه دروستکرن، ب کیمی دوو ریکین چوونا و دوکهتنی هه بن.

د) بو ههر (۱۰۰م) درېټيا ههر کولانه کې پېنځیه (۱) ئىك خالا لسمر ده باز بېنې بهيته دروستکرن، ب شیۋازه کې ئەندازىلارى كو گیانى ده باز يوبىان بهيته پلاستن ب باشتىرىن شىوه.

ه) نایت چاده و رنگ بهین بیسکن و تیکدان بان تهنگ کن ب به مانک و کله ستز کلای بگشته..

و) نایت رنگی بو هاتن؛ و جو ونیز بھئنہ دروست کن ب ئىكھلائی.

ز) لەزاتىا هاتن و چوونى بھېتە دەستىيشان كىن ژلايى رىقەبەریا هاتن و چوونى ۋە، ھەروەسا ھەر پىتىقىيە كا ھىمماينىن
هاتن و چوونى ھەيتىپ بىتىقىيە بەختە دانان.

س) دهما کار بو جاده‌یه کا ناخو بهیته ئەنجامدان، پیتفیه کار د لایه کى جادى دا بهیته دهستپیکن و ب دوماهیک بهیت و زنوی کار د لایی دی پى جادى دا دهستپی بکەت، دهما کار بو و د جاده‌یه کاژدەر قە دا بهیته ئەنجامدان، پیتفیه جاده کا خزمەتگوزلاری (خدمى) بهیته فەکرن.

بھی دووی: ئامیرین کاری

ههر جوره ترومبيله کیان ئامیره ک گران و سقک کار بکت د جھی کریدا ب هه می شیوازان و قهبلان
پیتھییه یا بهند بت ب:

۱) پیشکنینیں ترمومبیلی و ئامېرىھى يېشىوھ کى گشتى:

۱- رونی ترمبیلی یا نامیرهی نابت بهیته رشتن بهیچ شیوه‌کی.

۲ - همه جو زین لایتین ترومیلی ب دروست کار یکن، (هوشداری یا هورنا یه گی) دروست کار یکهت

۳- هېم جام و دوگه هېن ترومېتلى د ساخلم بن و نابت جامىن وى بېين گوتن برىيکا پەرده يان لسقە يان هەرتىشە كى دى كو ديتنا ژورقە و ژدرقە بىرت.

ج) ئەم كەسى ل سەر تۇرمىلى يان ئامىرىە كار دكەت د دەم و جەن كار كەنىدا نابت بەيچ شىۋە كى دىن كلىگەريا ھەر جورە مادە كى بى ھوشكەردا بىت، و نابت موبايلى بەيچ شىۋە كى بىكار بىنت د دەمى كار كارنى دا.

د) هم ترمبیله کار بکت دجه کریدا پیتفیه کرمهنده کژبلی شوپیری دگه لدا بهیته ترخانکرن بو دانا ئاملا ان ب شوپیری بو نهھیلانا خالین کور (نقاط العمیاء) د ترمبیلی دا ب تایبەت د پرۆزین جادان دا

ه) ترومبيلا (حادلة) نابت ل نزیک ئافاهییان (هزاز) بھیچ شیوه کی بکار بینت.

ز) بو هەر تۈرمىلى يان ئامىرىھ کى د جەن كىرى دا كار بكت ھە كەر پىتىقى ب راۋىتېرىي ھە بت ژ فەرمانگەھىن پە يوهندىدار، ل سەر رىئىمەن لەپىن و چەوانىيا بىكەن ئىنلىك پىتىقىيە لايەن جىيەجىتكار پابەند بىت.

و) نابت ئاميرىن (حادله، حفاره زنجير) هاتن و چونى بكمەن ل سەر جادەيىن قىر و كونكريتى

ی) ل دهمی کارکرنا ئامیرى بەرز کرنى (رافعه) دفیت كەسەكى تايىھەتمەند ھېبت بو دانا رىئنمايان.

بەشى سى: كەسى

ھەر مروقەك بچت دناف جەن كىرى دا پىتىقىيە لسەر پابەند بىت ب:

- پىتىقىيە ل سەر ھەمى ستافى كلىرى (ئەندىزىيار، پىغمەر، بەلەندىر، كريكار، ھەمى كرمەندىن تەكىنىكى) پابەند بن رىنمايىن لبۈكىنا جىل و بوجىن سلامەتىي ژ (ئىليلەك، دەستتگەر، پىلاپ، كولاف، بىرچاقك، ..... هتد) لدىف كلىرى دەھىتە ئەنجامدان. ب شىۋى ل خلرى.

-كولافى سې بى ئەندىزىيارى

-كولافى زەر بى كريكارى

-كولافى شىن بى كرمەندىن تەكىنىكى (نجار، بناء، كھربائى، حداد.... هتد)

-ئىليلەك كەسك بى ستافى ئەندىزىيلرى

-ئىليلەك پىتمەقالى بى ستافى كريكاران

- پىتىقىيە ھەمى پىداويسىتىيەن بەردهستىكىن بىھەنفەدانىي بى ھەمى ستافى كلىرى بھەننە دابىنكرن (كابىنە، جەن خارن و قەخارنى، دەست شوو، تواليت)، و دگەل ھەبىنا ماوهەكى دەستنىشانكىرى بى بىھەنفەدانى ژ نىف دەمژمۇرى كىتمەر نەبەت، و ل وەرزى ھافىنى فىننكەر ھەبەت و ل وەرزى زقستانى گەرمكەر ھەبەت (كابىنە + جەن خارن و قەخارنى).

- نابىت كلىن زىدەتەر ژ شيانىن لەشى يىن ھەمى ستافى كلىرى و تايىبەقى كريكار يان ھەر كرمەندەكى پى بھەننە كون كون كەن كەن بار گرانى بکەۋەت سەر و بېت ئەگەرى تىك چۈونا بارى تەندروستى.

- ل دەمى كولانەك بھەننە كون ب كىراتيازىدەتەر ژ (۲م)، پىتىقىيە لسەر ئەم كريكار يان كرمەند يان ھەر مروقەك گەنيداي بى ستافى كلىرى قەندا كار بكت رازىيىنەك فەرمى ژى بھەننە ووگۇن بەرى كلىرى دەست پى بكت.

- ھەر كريكارەك يان كرمەندەك يان ھەر مروقەك ستافى كلىرى (ھەمى كلىن دېن ئەگەرى تەنگە نەفەسىي) پىتىقىيە پىداويسىتىيەن نەھىيانا تەنگە نەفەسىي بكار بىنن، ب تايىبەقى كلىن كولانى و كلىن كونكىتى پىتىقىيە (ماسک) بھەننە گەنيدان و بكار ئىنان ژلابى ئەم مروقۇن راستەمۇخو لىكىدان و نىزىكى دگەل كلىرى دەھىتە ئەنجامدان دا ھەي

- ھەر كريكارەك يان ھەر كرمەندەك يان ھەر مروقەك ستافى كلىرى، ئەمۇن ل بلنداهيازىدەتەر ژ (۳م) كار دەن پىتىقىيە (قايشا گەنيدان) بھەننە بكار ئىنان و نابىت بھەيج شىۋىهەكى بى (قايشا گەنيدان) كار بكت

- ھەكمەنەن شەرقىيەك باش دەھەوارەاتنا دەستپىتكى دا ھەبەت، ھەكمەنەنلا ستافى كلىرى بگشتى پەت بىت ژ (۵۰) پىنچى كرمەندان شەرقىيەك باش دەھەوارەاتنا دەستپىتكى دا ھەبەت، ھەكمەنەنلا ستافى كلىرى بگشتى پەت بىت ژ (۵۰) پىنچى مروقان ھەتا (۱۰۰) سەدد مروقان پىتىقىيە (۱) ئىك كەسى ژوان (۵۰) پىنچى و ھەر هوسا بى ھەندى ھەنمەنەن زىدەتلى بھەننە.

- نابىت ل دەمى بكار ئىنانا ئامىرە و ترومېلىن بھەمى قەبلان ژبلى كەسى تايىبەتمەند ب دانا ئامىزان بى بكار ھەننەر بىننەت ل نىزىكى ئەمۇ ئامىرە يان ترومېلى بھەمى قەبلان.

- ھەر كابىنە كا ل جەن كلىرى بھەننە دەينان پىتىقىيە سندوقا ھەوارەاتنىن دەستپىتكى دنافدا ھەبىت.

بېشى چولارى: ژينگەھ

أ) پىتىفيه ژينگەھ بھئته پلاستن ب شىوه كى گشتى هە ركراھ كى بھئىتە كىن نە بىتە ئە گە رئ تىكدا ئاژىنگەھى و پىسکرنا
ھە واى و ئاۋۇ ئاخى و داروبلان لدەرلەر بىرلىن جەھى كارى.

خالین پیتھی بھینه جيئن دگھل تھندھری:

-پلانا ترافیکی (بو کلری جادان)

-پلانا رویدانا (ساحله می+ ترافیکی)

راپورتین رویدانا

ڑینگھے ه (پراستن+پھر پیدان)

-پلانا سیفتی + CV ی کھسی بھرپرس بو کلری سیفتی

ئھر کی پیتھی ل سمر لایہ نی جيئن جيئن:

-داناراهینانین سلامہ تیئی بو همی ستافی کری و همئی کل دیف بسپوری یا وی
راسپلدا نھر کی دیف چوونا سلامہ تیا پر قزہ بی بو کھسے کی و ئه گھر ژملا کرمہ ندان ڈ (۵۰) پینجی کھسان در باز
بی ل جھی کری، دفیت کھسے کی تایبہ تمہند ھہ بت بو دیف چوونی
دابینکرنا همی پیداویستیئن پیتھی بو ب ریفہ برونا کری ل دیف مهر جین سلامہ تیئی

ئھر کی پیتھی ل سمر لایہ نی سمر پھرشت:

-داناراهینانہ کی لدور مهر جین سلامہ تیئی بھری دھست بکربونا هم پر قزہ کی.

-دانلسزایان (ٹاگہ ھدلری+دلای) لدھمی نہ پیگیریکرنا لایہ نی سمر پھرشت

-دانہ هوشداریان

راوہ ستاندنا کار

سر زایی دلای

